

Lietas Nr. A43013212
Lietas arhīva Nr. A43-0097-13/17

SPRIEDUMS

Latvijas tautas vārdā

Rīgā

2013.gada 7.oktobrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētāja I.Amona,

tiesneši S.Liniņa un V.Poķis,

piedaloties pieteicējas SIA „Optimums” pārstāvei /pers. C/ un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Konkurences padomes pārstāvim /pers. D/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc SIA „Optimums” pieteikuma par Konkurences padomes 2012.gada 8.jūnija lēmuma Nr.E02-45 (protokolsNr.28, 3.§) atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Konkurences padomes (turpmāk – Padome) 2012.gada 8.jūnija lēmumu Nr.E02-45 (protokolsNr.28, 3.§) (turpmāk – Lēmums) SIA „Optimums” (turpmāk – Optimums vai pieteicēja) darbībā konstatēts Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punkta pārkāpums un tai uzlikts Ls 31 403 naudas sods. Lēmumā norādīts turpmāk minētais.

[1.1] 2011.gada 30.maija apmeklējuma laikā, mājdzīvnieku (produktīvo un neproduktīvo) barības (vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības) tirgus uzraudzības ietvaros Padome ieguva informāciju, ka Optimums sadarbības partneriem piedāvā slēgt tipveida preču piegādes līgumus, kuros iekļauj noteikumus, kas sadarbības partneriem (vairumtirgotājiem un mazumtirgotājiem) liek pieturēties pie Optimums noteikta cenu līmeņa.

Izvērtējot tikšanās laikā saņemtos preču piegādes līgumus un Optimums skaidrojumus, Padome konstatēja, ka Optimums ar klientiem slēdz standarta līgumus, kas satur vienādus noteikumus. Optimums ir noslēgti apmēram 682 preču piegādes līgumi ar klientiem, taču uz 2011.gada 30.maiju tikai apmēram 400 līgumi esot uzskatāmi par „aktīviem”, kuru ietvaros notiek sadarbība.

Preču piegādes līgumi ar sadarbības partneriem satur noteikumus, ka vairumtirdzniecības gadījumā pircējs ir tiesīgs realizēt preci par brīvu cenu, bet tā nedrīkst būt mazāka, kā mīnus līgumā noteikts procents no pārdevēja cenas, kas norādītas cenu lapā. Mazumtirdzniecības gadījumā pircējs ir tiesīgs realizēt preci par brīvu cenu, bet tā nedrīkst būt mazāka, kā plus līgumā noteikts procents no pārdevēja cenas. Pircējs apņemas brīdināt iepriekš pārdevēju, ja notiek mazumtirdzniecības cenas izmaiņas uz preci, ko piegādā pārdevējs (līgumu 2.23 un 2.2.9. vai 2.2.10.punkts).

[1.2] Optimums veic neproduktīvo mājdzīvnieku barības vairumtirdzniecību un mazumtirdzniecību. Ievērojot atšķirības starp mazumtirdzniecību un vairumtirdzniecību (darbības organizācija, aizvietojamība no piegādātāju un pircēju puses u.c. faktorus), konstatējams, ka neproduktīvo mājdzīvnieku barības vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība veido atsevišķus konkrētos preču tirgus.

Neproduktīvo mājdzīvnieku barības veidi ir ļoti dažādi un klasificējami no dzīvnieka sugas, vecuma, profilaktiskās iedarbības, tie atšķiras arī pēc cenas – pastāv lētais un dārgais segments. Attiecīgi vairumtirdzniecības tirgus var tikt sadalīts vairākos konkrēto preču tirgos atkarībā no minētajiem faktoriem.

Attiecībā par konkrētā tirgus ģeogrāfisko dimensiju jāņem vērā, ka neproduktīvo mājdzīvnieku barība galvenokārt tiek ražota ārpus Latvijas un tiek piegādāta uz Latviju, kur tiek realizēta vairumtirdzniecībā. Ārvalstu ražotāju produkcija Latvijā pamatā tiek realizēta caur oficiālo ražotāja pārstāvi (vairumtirgotāju), kurš Latvijā produkciju realizē savos veikalos vai citiem mazumtirgotājiem.

Attiecībā uz neproduktīvo mājdzīvnieku barības vairumtirdzniecības konkrēto ģeogrāfisko tirgu, ņemot vērā to, ka produkcija tiek realizēta caur oficiālo ražotāja pārstāvi (dīleri), kurš Latvijā produkciju realizē savos veikalos, citiem vairumtirgotājiem vai mazumtirgotājiem, tad konkrētais ģeogrāfiskais tirgus izvērtējamās lietas ietvaros ir nosakāms kā Latvijas teritorija. Konkrēto ģeogrāfisko tirgu un konkrētās preces tirgus definīcijas var tikt atstātas atklātas, aprobežojoties ar to, ka konkrētās preces tirgi tiek noteikti kā neproduktīvo mājdzīvnieku barības vairumtirdzniecības tirgus Latvijas teritorijā, jo pārkāpums ir vērst uz visa veida neproduktīvo mājdzīvnieku barību.

Ievērojot minēto, pārkāpums notika neproduktīvo mājdzīvnieku barības vairumtirdzniecības tirgū Latvijas teritorijā (jo ar pircējiem tika slēgti t.s. vertikālie pirkuma līgumi, kur viena puse ir piegādātājs un otra – pircējs), bet iespējamā pārkāpuma ietekme izpaudās neproduktīvo mājdzīvnieku barības mazumtirdzniecības lokālajos (konkrētas pilsētas vai novada teritorijas ietvaros) tirgos, jo vienošanās par tālākpārdošanas cenu, kā tas šajā vēstulē turpmākajos punktos tiek analizēts, ietekmēja veikalu „plaukta” cenas.

[1.3] Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 9.punktu Optimums ir tirgus dalībnieks, jo veic saimniecisko darbību neproduktīvo mājdzīvnieku barības mazumtirdzniecības un vairumtirdzniecības tirgū. Optimums sadarbības partneri ir komercsabiedrības, kuras galvenokārt darbojas neproduktīvo mājdzīvnieku barības mazumtirdzniecības tirgū, taču nav izslēgts, ka kāds no sadarbības partneriem nodarbojas arī ar šīs barības vairumtirdzniecību.

[1.4] Optimums un tās sadarbības partneru līgumos iekļautie noteikumi par minimālās tālākpārdošanas cenas noteikšanu vērtējami kā noteikumi ar mērķi ierobežot konkurenci, jo nosaka klientu brīvības ierobežošanu patstāvīgi noteikt pārdošanas (mazumtirdzniecības) cenas. Lai konstatētu, ka vienošanās ir aizliegta, pietiekami ir konstatēt tās pret konkurenci vērsto mērķi. Vienošanās ir šāds mērķis, tas izriet no līgumu noteikumu analīzes un Optimums skaidrojumiem sarunu protokolā.

[1.5] Neskatoties uz to, ka mērķa ierobežojumi pēc būtības ir vērsti uz seku radīšanu konkurencei, nolūkā detalizētāk izvērtēt lietas apstākļus Padome ieguva informāciju no Optimums sadarbības partneriem par to, vai līgumu noteikumi tika ievēroti. Lielā sadarbības partneru skaita dēļ nebija iespējams aptaujāt visus sadarbības partnerus, tāpēc tika aptaujāti 11 sadarbības partneri no Optimums iesniegtā sadarbības partneru saraksta.

SIA „Komeks” norādīja, ka ir ievērojusi un pildījusi 2010.gada 10.maija līguma 2.2.3. un 2.2.10.punkta noteikumus. SIA „Lurdeka” apliecināja, ka visi līgumā atrunātie noteikumi savstarpēji tika izpildīti un ievēroti. Pārējās komercsabiedrības nav apliecinājušas, ka būtu ievērojušas līguma 2.2.3., 2.2.10.punkta noteikumus, bet norādījušas, ka līguma punktu izpildes kontrole no Optimums puses nav veikta. Vienlaikus, analizējot piemērotos uzcenojumus mazumtirdzniecībā, secināms, ka SIA „Komeks”, SIA „Guno M”, SIA „Lurdeka”, SIA „Alfa Vet”, SIA „ELLFV” uzcenojums ir pārsniedzis 20% no Optimums vairumtirdzniecības cenas.

Savukārt citi sadarbības partneri kā SIA „AAZOO”, SIA „Anima Pets”, SIA „Lisan Group”, SIA „Tirdzniecības nams „Kauguri”” norādīja, ka 2.2.3. un 2.2.10.punkta noteikumus neievēroja. Informācija par minēto komercsabiedrību uzcenojumu mazumtirdzniecībā nav vērtēta, jo šīs komercsabiedrības neiesniedza pierādījumus par uzcenojumu mazumtirdzniecībā.

[1.6] Attiecībā par minimālo tālākpārdošanas vairumtirdzniecības cenu starp aptaujātajiem tirgus dalībniekiem neviens no tiem nenodarbojas ar Optimums izplatītās neproduktīvo mājdzīvnieku barības vairumtirdzniecību. Līdz ar to Padomes rīcībā nav informācijas par noteikumu ievērošanu/pildīšanu attiecībā par minimālo tālākpārdošanas vairumtirdzniecības cenu.

[1.7] Optimums sniedza informāciju, ka pirmais līgums, kurš saturēja līgumu 2.2.3., 2.2.9. vai 2.2.10.punkta noteikumiem analogus noteikumus, tika noslēgts 2000.gada jūnijā (kā piemērs iesniegts 2000.gada 28.jūnijalīgumsar SIA „APORTS”), bet pēdējais līgumsar šādiem noteikumiem tika noslēgts 2011.gada 24.novembrī (līgumsar SIA „DBA Mealberry”).

Optimums iesniedza Padomei precizētu klientu sarakstu (ar 682 klientiem), ar šiem klientiem atšķirīgos laika periodos kopš 2000.gada bija noslēgti līgumi ar analogiskiem cenu ierobežojošiem noteikumiem, kādi ir 2.2.3., 2.2.9. vai 2.2.10.punktā. Minētos līguma noteikumus pēc Padomes apmeklējuma un informācijas pieprasījuma vēstulēm Optimums sāka ar 2011.gada novembri izslēgt no līgumiem, noslēdzot pielikumu Nr.2 pie līguma. Jaunā līguma forma, kura nesatur 2.2.3., 2.2.9. vai 2.2.10.punkta noteikumus, ar klientiem sāka slēgt 2011.gada decembrī.

2012.gada 12.janvāra apmeklējuma laikā Optimums norādīja, ka klientus pēc šiem līguma punktiem nav kontrolējusi. Brīdinājumi par cenu izmaiņām no klientiem nav saņemti, arī iebildumi par šiem punktiem no sadarbības partneriem nav saņemti. Uz jautājumu par to, kā šādi punkti ieviesās līgumā, konkrēti atbildēt nevarēja, bet domā, ka tika ņemts kāds tipveidalīgumsun tas pārkopēts. Minētajiem punktiem netika pievērsta nopietna vērība.

2012.gada 11.decembra apmeklējuma laikā iegūtā informācija liecina, ka notiek aktīva darbība pie pārkāpuma novēršanas, t.i., noteikumu izslēgšanas no līgumiem.

[1.8] Vērtējot vertikālo vienošanos aizliegumu atbilstoši Konkurences likuma 11.panta pirmajai daļai, jāņem vērā, vai nav piemērojami Ministru kabineta 2008.gada 29.septembra noteikumos Nr.797 „Noteikumi par atsevišķu vertikālo vienošanos nepakļaušanu Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktajam vienošanās aizliegumam” iekļautie atbrīvojumi. Saskaņā ar šo noteikumu 8.1.apakšpunktu vertikālā vienošanās tiek pakļauta vienošanās aizliegumam, ja vienošanās mērķis ir ierobežot pircēja iespēju noteikt pārdošanas cenu. Tādējādi Optimums sadarbības līgumi nav atbrīvoti no Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktā aizlieguma, jo līgumi reglamentē tālākpārdošanas cenu minimālo apmēru.

[1.9] Ievērojot minēto, līgumu noteikumi, ar kuriem sadarbības partneriem uzlikts pienākums pārdot precī par noteiktu minimālo cenu, uzskatāmi par ierobežojumiem ar mērķi kavēt, ierobežot un deformēt konkurenci. Šādu noteikumu iekļaušana līgumā pati par sevi ir uzskatāma par tādu darbību, kuras mērķis bija kavēt, ierobežot un deformēt konkurenci. Turklāt divi sadarbības partneri (klienti) ir snieguši informāciju, ka ir ievērojuši līguma 2.2.3. punkta noteikumus (mazumtirdzniecības gadījumā). Tādējādi Optimums darbībā ir konstatējams Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punkta pārkāpums. Optimums līgumi ar sadarbības partneriem, kas iekļauj noteikumu par preču tālākpārdošanas cenu minimālo līmeni, ierobežo to brīvību patstāvīgi noteikt cenu. Tas ierobežo sadarbības partneri pielāgot savas tālākpārdošanas cenas atbilstoši komercdarbības apstākļiem un konkurēt, piemērojot zemāku

cenu nekā Optimums noteiktā. Tādējādi tika izslēgtas intensīvākās cenu konkurences iespējas, no kā patērētāji gūtu lielāku labumu.

Cenu veidošanas konfidencialitāte un neaurspīdīgums ir būtisks konkurences elements, kas savukārt veicina konkurenci citu elementu starpā – kvalitāte, efektivitāte. Izveidojusies situācija radīja cenu konkurences situācijas vājināšanos. Fakts, ka no Optimums puses nav veikta līguma noteikumu kontrole par līguma 2.2.3.punkta noteikumu par minimālo tālākpārdošanas mazumtirdzniecības cenu, neatbrīvo šīs rīcības izvērtējumu atbilstoši konkurences tiesībām, jo rīcība, kuras mērķis ir konkurences kavēšana (brīvas cenu veidošanas ietekmēšana), būtiski ietekmē konkurences apstākļus konkrētajā tirgū.

[1.10] Optimums noslēgto līgumu spēkā esamības termiņi ir atšķirīgi un katrai komercsabiedrībai individuāli. Līdz ar to pārkāpums ar katru no komercsabiedrībām ir ildzis atšķirīgos laika periodos. Līgumi tika noslēgti laika periodā no 2000.gada 28.jūnija. Kopējais periods, kurā šādi noteikumi ir bijuši spēkā, ir vismaz 11 gadi.

Pārkāpums Optimums darbībā sākās 2000.gada 28.jūnijā, skaitot no brīža, kad tika noslēgts pirmais Padomes rīcībā esošais līgums Nr.154 ar SIA „APORT” ar noteikumu par minimālās tālākpārdošanas cenas noteikšanu. Padomes rīcībā esošā informācija liecina, ka notiek aktīva līgumu pārslēgšana ar sadarbības partneriem. Taču, tā kā Optimums nav iesniegusi viedokli lietā un nav sniegusi ziņas par to, ar cik sadarbības partneriem līguma noteikumu pārslēgšana ir notikusi, Padomei nav sniegta informācija par pārkāpuma pilnīgu novēršanu.

[1.11] Ņemot vērā, ka 2011.gada neto apgrozījuma dati publiski nav pieejami, Padome naudas soda aprēķināšanai izmanto 2010.gada pārskatu. Tā kā vertikalā vienošanās klasificējama kā smags pārkāpums, saskaņā ar Ministru kabineta 2008.gada 29.septembra noteikumu Nr.796 „Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā paredzētajiem pārkāpumiem” (turpmāk – noteikumi Nr.796) 18.3.apakšpunktu naudas soda apmērs var būt no 0,5 līdz 1,5 % no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma. Līguma ar ierobežojošiem minimālās tālākpārdošanas cenas noteikumiem iniciators ir bijis Optimums; lietā ir iegūti pierādījumi, ka divi mazumtirdzniecības tirgus dalībnieki līgumā noteikto minimālo tālākpārdošanas mazumtirdzniecībā cenu līmeni ir tiešā veidā piemērojuši un ievērojuši. Iegūtā informācija liecina par aktīvu Optimums lomu pārkāpumā, jo tieši Optimums ierosināja un uzturēja šādu noteikumu pastāvēšanu vairāku gadu garumā. Izvērtējot konkrētā pārkāpuma veidu, pārkāpumā iesaistītā tirgus dalībnieka lomu, kā arī to, ka ir pastāvējis liels noslēgto līgumu skaits, bet vienlaikus nav konstatēta ierobežojošo punktu izpildes kontrole/sodīšana, naudas sods nosakāms 1% apmērā no Optimuma neto apgrozījuma.

Pārkāpums ilgst vismaz 11 gadus, sākot no 2000.gada jūnija. Ņemot vērā pārkāpuma ilgumu, naudas sods saskaņā ar Noteikumu Nr.796 19.3. apakšpunktu nosakāms 1% apmērā no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma. Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 17.punktu kopējais naudas sods tiek noteikts 2% apmērā no pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma, kas sastāda Ls 31 403.

Nav konstatējami noteikumu Nr.796 23.1.1.apakšpunktā norādītie apstākļi naudas soda samazināšanai. Lai gan Optimums pēc savas iniciatīvas 2011.gada novembrī un decembrī pēc tam, kad saņēma vairākkārtējas informācijas pieprasījuma vēstules no Padome, lūdzot skaidrot šādu noteikumu nepieciešamību un būtību līgumos, uzsāka pārkāpuma novēršanu, tomēr nevar uzskatīt, ka pārkāpums ir izbeigts.

2012.gada 23.aprīļa vēstulē Nr.830 Padome citstarp lūdza Optimumu iesniegt informāciju un pierādījumus par to, ar cik sadarbības partneriem uz konkrēto mirkli ir grozīti līgumu noteikumi. Optimums nav iesniegusi informāciju par to, ar cik sadarbības partneriem uz Lēmuma pieņemšanas brīdi līguma noteikumi ir grozīti. Līdz ar to konkrētie sadarbības līgumu punkti (2.2.3., 2.2.9., 2.2.10.punkti un pēc satura analogi noteikumi) saskaņā ar Konkurences likuma 11.panta pirmo daļu nav spēkā no to ietveršanas brīža līgumos un to piemērošana pēc Lēmuma spēkā stāšanās var tikt atzīta par atkārtotu pārkāpumu.

[2] Pieteicēja Lēmumu pārsūdzēja tiesā, pieteikumā norādot turpmāk minēto.

[2.1] Nav pamatots Padomes secinājums, ka pieteicēja ar sadarbības partneriem slēdz standarta līgumus un tie visi satur vienādus noteikumus, proti, ierobežo tālākpārdošanas cenas noteikšanu. Vairāki pieteicējas sadarbības partneri piedāvāja savus līgumu paraugus un ar šiem sadarbības partneriem piegādes līgumi ir noslēgti pēc viņu piedāvātās formas un satura, tie satur atšķirīgus noteikumus. Līdz ar to nav pamata konstatēt, ka pieteicēja noslēgusi apmēram 682 preču piegādes līgumus ar cenas noteikšanu ierobežojošiem noteikumiem.

[2.2] Padome nav veikusi izpēti par pieteicējas preču piegādes līgumiem, kuri bija noslēgti laikā periodā līdz pārbaudes uzsākšanai, līdz ar to nav iespējams attiecināt Lēmumā konstatēto pārkāpumu uz laika periodu līdz pārbaudes uzsākšanas brīdim.

Padome atzina, ka uz 2011.gada 30.maiju tikai apmēram 400 līgumi uzskatāmi par „aktīviem” (to ietvaros notiek sadarbība). Līdz ar to nav pamata secināt, ka pārkāpums izdarīts, noslēdzot līgumus ar visiem 682 sadarbības partneriem.

Secinājums, ka uz 2011.gada 30.maiju apmēram 400 līgumi uzskatāmi par „aktīviem”, neatbilst faktiskajai situācijai, jo „aktīvo” sadarbības partneru skaits, ar kuriem notiek pastāvīga sadarbība un kuri vairāk vai mazāk regulāri iepērk precī, ir daudz mazāks. Tie ir apmēram 200 sadarbības partneri. Padomei tika iesniegts saraksts ar visiem darījumu partneriem laikā no 2000.gada, bet lielākā daļa no tiem jau vairākus gadus ar pieteicēju nesadarbojas vai arī jau ir likvidēti.

[2.3] Vērtējot līgumu noteikumus, jāņem vērā, ka darījuma vai līguma jēdziens tiek skaidrots saskaņā ar Civillikumu. Jāņem vērā Civillikuma 1511.un 1513.pantā noteiktais. Arī Konkurences likuma 1.panta 11.punktā ietverts formulējums, ka vienošanās ir divu vai vairāku tirgus dalībnieku līgumsvai saskaņota darbība, kurā tirgus dalībnieki piedalās, tas nav pretrunā ar minētajiem Civillikuma pantiem. Līdz ar to jebkura līguma noslēgšanai nepieciešama abu darījuma dalībnieku saskaņīga griba, jeb piekrišana.

Pieteicēja sadarbības partneriem piedāvāja līgumu projektus, kurus sadarbības partneriem bija tiesības grozīt, papildināt vai atteikties no šāda projekta, piedāvājot savu projektu vai arī nepiedāvājot to. Līdz ar to pieteicējas sadarbības partneriem bija iespējas brīvi, bez maldības, viltus vai spaidiem izvērtēt slēdzamā līguma noteikumus. Visi līgumi tika parakstīti brīvi, izsakot saskaņīgu gribu abiem darījuma dalībniekiem. Tādējādi Lēmumā minētie līgumi ir ne tikai pieteicējas, bet arī tās sadarbības partneru savstarpēji

saskaņota darbība, līdz ar to pamatoti būtu izvērtēt arī pieteicējas sadarbības partneru darbības, jo pieteicēja nav piespiedusi kādu no sadarbības partneriem slēgt noteikta satura līgumu.

Nevar konstatēt, ka pieteicējai bijusi aktīva loma līgumu noslēgšanas procesā, veicot uzraudzību vai piespiežot citus mazumtirgotājus ievērot attiecīgos vienošanās nosacījumus. Ņemot vērā Civillikuma 1427.pantā noteikto, neviens līgums nevarēja rasties bez pieteicējas sadarbības partneru aktīvas lomas, veicot gribas izteikumu. Līdz ar to ir pamats izvērtēt pieteicējas sadarbības partneru lomu un dalību līgumu slēgšanas procesā.

[2.4] Vērtējot pieteicējas rīcību attiecībā uz slēdzamo līgumu tekstu, ir jāņem vērā arī līgumslēdzēju patiesās gribas būtība, jeb mērķis. Iztulkojot katru tiesisku darbību, kurā ir ietverta tiesiskā līguma forma, jākonstatē darījuma dalībnieka patiesā griba.

Kā konstatēja Padome un apstiprināja arī pieteicējas sadarbības partneri, līgumos ietvertie ierobežojumi netiek kontrolēti, sodi par šo noteikumu neievērošanu netika paredzēti un piemēroti. Līdz ar to līguma nosacījumiem ir deklaratīvs raksturs, jo līgums nesatur reālus instrumentus par šo līgumu noteikumu pārkāpšanu, kā arī netika piemēroti kādi citi negatīvi mehānismi no pieteicējas puses sadarbības partneru ietekmēšanai.

Pieteicēja neveica kontroli par līgumu noteikumu izpildi. Līgumiem ir vispārējas vienošanas raksturs un tie kalpo par pamatu preces kustībai un tālāko dokumentu noformēšanai. Katra piegāde tiek noformēta ar preču - pavadzīmi rēķinu, kas ir dokuments, kas apstiprina preču pārdošanas faktu un noteikumus (preces cenu, apmaksas termiņus, atlaides), kas savukārt nav paredzēti Lēmumā minētajos līgumos. Atbilstoši Civillikuma 2004.pantam katrā pirkuma līgumā būtiskas sastāvdaļas ir tikai divas. Tas nozīmē, ka pirkuma līgums uzskatāms par noslēgtu, kad abas puses vienojās par pirkuma priekšmetu un maksu. Līdz ar to par piegādes darījuma apliecinājošu dokumentu jeb faktisko līgumu uzskatāmi abu darījuma dalībnieku parakstītās preču pavadzīmes - rēķini, pēc kuriem tika veikta reāla preču pārdošana/iegāde un kuri kalpo par pamatu nodokļu uzskaitē.

[2.5] Nav pamatots Padomes secinājums, ka lietā nav obligāti jākonstatē kaitīgas sekas konkurencei. Lietā nav pierādīts, ka līdzēju tiešais mērķis bija panākt konkurences kavēšanu, ierobežošanu vai deformēšanu.

Lietā konstatēts, ka līgumslēdzēji nav ievērojuši vai pildījuši līgumu punktus par cenas noteikšanu, līdzēju starpā netika veikta kāda kontrole par noteiktu līgumu punktu izpildi, arī līgumā līdzēji nav paredzējuši reālas sankcijas par līgumu punktu neizpildi. Līdz ar to līdzējiem nebija patiesa nodoma kontrolēt preces uzcenojuma noteikšanu un šiem noteikumiem ir deklaratīvs raksturs. Līdz ar to nav pierādīts, ka līdzēju mērķis bija kavēt konkurenci vai deformēt tirgu. Arī pieteicēja nekad nav pievērsusi tiešu juridisku aktualitāti šiem līguma noteikumiem. Līdz ar to konstatējams, ka pieteicējas līgumi neierobežoja sadarbības partneru brīvību patstāvīgi noteikt cenu un, pretēji Lēmumā norādītajam, netika izslēgtas intensīvākas cenu konkurences iespējas.

Šādos apstākļos būtisks kļūst jautājums par pieteicējas rīcības faktiskajām negatīvajām sekām konkurencei. Padome ir aptaujājusi tikai 11 sadarbības partnerus no 682 iespējamajiem vai 400 „aktīvajiem”. Tikai SIA „Komeks” apstiprināja, ka ievēroja līgumā ietvertos ierobežojošos noteikumus. SIA „Lurdeka” atbilde nav konkrēta, atbildē nav norādes uz konkrētu punktu ievērošanu, kā arī atbildei nav pievienoti kādi aprēķini, kas pierādītu faktisko uzcenojumu. Tas nozīmē, ka SIA „Lurdeka” nav iesniegusi pierādījumus par uzcenojumu mazumtirdzniecībā, līdz ar ko nav reālas iespējas pārliecināties, ka cenu noteikšanas ierobežojošie noteikumi tiešām bija izpildīti. Arī SIA „Komeks” uzcenojums ir daudz lielāks nekā līgumā paredzētais, līdz ar to SIA „Komeks” nosaka cenas uzcenojumu, nevis vadoties pēc līguma, bet vadoties pēc saviem ekonomiskā labuma gūšanas argumentiem.

Pārējie aptaujātie sadarbības partneri noliedza Lēmumā minēto līgumu ierobežojošo punktu izpildi vai kontroli no pieteicējas puses. Tā kā Padome ir aptaujājusi tikai mazu daļu no Lēmumā par „aktīvajiem” nosauktiem pieteicējas klientiem, nav pamatots Padomes secinājums, ka visi 682 pieteicējas sadarbības partneri varēja ievērot līguma ierobežojošos punktus. Šim secinājumam ir varbūtības raksturs un tas nebalstās uz pierādījumiem un dokumentiem. Nav konstatēts, ka visos līgumos ar sadarbības partneriem tika iekļauti ierobežojošie noteikumi. Līdz ar to nav pamata konstatēt, ka līgumi tika slēgti, sākot no 2000.gada un pārkāpums ilga vismaz 11 gadus.

[2.6] 2011.gadā pieteicēja uzsāka līgumu punktu grozīšanu/izslēgšanu. Līdz Lēmuma pieņemšanai ar visiem pieteicējas pastāvīgajiem sadarbības partneriem Lēmumā norādītie līgumu punkti bija grozīti/izlaboti. Pieteicēja par to pienācīgi informēja Padomi gan rakstveidā, gan mutiski (iepažīstoties ar lietas materiāliem un atbildot uz uzdotajiem jautājumiem). Pieteicēja lietā sniedza viedokli, iesniedzot informāciju par līgumu pārslēgšanu, līdz ar ko pieteicēja brīvprātīgi novērsa pārkāpumu pirms Lēmuma pieņemšanas. Pieteicēja pārtrauca slēgt līgumus sākotnējā formā, tklīdz saņēma no Padomes informāciju, pieteicēja arī sniedza pierādījumus, ka ierobežojošās vienošanās faktiski neīstenoja.

[3] Padome paskaidrojums par pieteikumu norāda turpmāk minēto.

[3.1] Nav pamatots pieteicējas viedoklis par nepareizu vienošanos skaitu.

2011.gada 30.maija sarunuprotokolsar pieteicējas pārstāvi un vēstulei (saņemta 2011.gada 2.jūnijā) pievienotais saraksts apliecina, ka pieteicējai uz konkrēto brīdi bija spēkā sadarbība ar 682 klientiem, attiecībā uz kuriem ir spēkā analogiski nosacījumi „ar visiem šiem klientiem tika noslēgti līgumi, kuri saturēja 2.23. un 2.2.10.punktu noteikumus” (2012.gada 12.janvāra sarunuprotokols). Papildus tika norādīts, ka ar 400 klientiem sadarbība joprojām ir aktīva, bet kopumā pieteicējas sadarbības partneru skaits pārsniedz tūkstoti (2012.gada 30.maija darbību protokola 2.pielikums).

Ņemot vērā pieteicējas esošo un bijušo klientu skaitu un lietderību administratīvo resursu iemantošanā, Padome neveica visu spēkā esošo un izbeigto līgumu pārbaudi, lai noskaidrotu katra līguma tekstu un tā darbības ilgumu. Šāda rīcība nebija nepieciešama, jo pieteicēja un citi lietā iegūtie pierādījumi (tirgus dalībnieku sniegtās atbildes) apstiprina, ka vienošanās ir standartizētas (vienveidīgas) un to aptuvenais skaits ir vismaz vairāki simti, neskaitot vienošanās, kas vairs nav bijušas spēkā.

Konstatējot Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas pārkāpumus, nav izšķiroša nozīme konstatēt precīzu vienošanos skaitu, kad

pierādījumi apliecina vienošanos vispārējo praksi. Padome pašāvās uz pieteicējas paskaidrojumiem, kuros tiek apstiprināta šāda prakse, un pieteicēja nav apšaubījusi vai norādījusi, ka standartizētas vienošanās sastādītu nebūtisku tās komercdarbības daļu. Nepastāvot šaubām par pieteicējas rīcību, Padomei nav pienākuma pārbaudīt pieteicējas paskaidrojumus.

[3.2] Nav pamatots pieteicējas viedoklis par nepareizi konstatētu vienošanās ilgumu.

Lēmumā konstatēts, ka pārkāpums ilga kopš pirmā standarta līguma noslēgšanas dienas (2000.gada 28.jūnija) līdz Lēmuma pieņemšanai (2012.gada 8.jūnijam) - gandrīz divpadsmit gadus. Lēmumā konstatētais pārkāpums sastāv no liela skaita vienošanos, kuru noslēgšanas termiņi ir dažādi. Skatot visas vienošanās kā vienotu pārkāpumu, pārkāpuma termiņš tiek noteikts ar pirmās vienošanās slēgšanas datumu. Padomei nav pienākuma pārbaudīt, vai kādā brīdī (12 gadu periodā) nav bijušas spēkā nevienas vienošanās, ja pieteicēja uz to nenorāda.

Nav pamatots pieteicējas norādītais, ka pārkāpuma beigu datumam jābūt pirms Lēmuma pieņemšanas, jo pieteikumā norādīts, ka attiecīgie vienošanās punkti ir izņemti. Ja tirgus dalībnieks izbeidz pārkāpumu pirms Lēmuma pieņemšanas, par to jāinformē Padome. Līdz Lēmuma pieņemšanai Padomei tika norādīts (2012.gada 12.janvāra sarunuprotokols), ka vienošanās ar attiecīgajiem nosacījumiem pēdējo reizi tika slēgta 2011.gada 24.novembrī un paralēli tiek izslēgti šie nosacījumi no citām vienošanām. Pierādījumi par to, ka ir grozītas visas vienošanās un pārkāpums ir izbeigts, Padomei netika iesniegti.

[3.3] Tādējādi pieteicējas iebildumi par nepareizi konstatētu vienošanās skaitu un pārkāpuma ilgumu ir nepamatoti, jo tie lietas izpētes laikā nav izvirzīti, pieteicēja Padomei ir sniegusi pretējus paskaidrojumus un to nozīme attiecībā uz lietu ir nebūtiska, jo neattiecas uz pārkāpuma sastāva pazīmēm.

[3.4] Nav pamatots pieteicējas viedoklis, ka tās loma pārkāpumā nebija aktīva. Tirgus dalībnieka loma konkurences tiesību pārkāpumos liek vērtētā no dažādu aspektu puses, vērtējot atsevišķās lietas apstākļus. Loma pārkāpumos ir raksturojama ar katras personas dalības apjomu tajā. Par aktīvu lomu var uzskatīt, jo īpaši, pārkāpuma uzsākšanu (iniciators) vai citu vienošanās dalībnieku rīcības uzraudzīšanu, ka vienošanās tiek pildīta.

Lietā ir vairāki apstiprinājumi, ka aizliegto vienošanos punktos saviem partneriem ir piedāvājusi pieteicēja. Padome neapstrīd, ka pieteicēja nav uzraudzījusi aizliegto vienošanos izpildi, tas ir ņemts vērā, nosakot naudas sodu. Taču pieteicējas loma ir kvalificēta kā aktīva, jo pieteicēja bija pārkāpuma iniciatore, ko pieteicēja neapstrīd.

[3.5] Pieteicējas norādes par citu tirgus dalībnieku (tās partneru) lomu pārkāpumā ir noraidāmas, jo neattiecas uz pieteicējas rīcībā konstatētā pārkāpuma sastāvu, ņemot vērā, ka pieteicējas loma ir atzīta par aktīvu. Ievērojot lietderības apsvērumus, lieta netika ierosināta pret pieteicējas sadarbības partneriem un to rīcība atsevišķi nav vērtēta, jo tie neierosināja un neveica darbības, lai to konkurenti ievērotu konkurenci ierobežojošos nosacījumus. Mērķi novērst attiecīgo konkurences tiesību pārkāpumu var sasniegt, piemērojot naudas sodu tikai pieteicējai.

[3.6] Nav pamatots pieteicējas skaidrojums par līgumu dalībnieku patieso gribu. Lēmumā norādītais vērtējums, ka līgumos iekļautie noteikumi par minimālās tālākpārdošanas cenas noteikšanu ir vērtējami kā noteikumi ar mērķi ierobežot konkurenci, jo nosaka klientu brīvības ierobežošanu patstāvīgi noteikt pārdošanas (mazumtirdzniecības) cenas, neietver tirgus dalībnieku subjektīvā nodoma noteikšanu. Konkurences ierobežojumu pēc mērķa ir skaidrojis Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments 2011.gada 29.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-100/2011 25.punktā, kurā norādīts, ka pasākuma mērķis, lai arī tajā ir subjektīvs elements, ir noteicams objektīvi. Nav nozīmes tam, kādiem subjektīviem nolūkiem seko tirgus dalībnieki, kas iesaistījušies pasākumā, bet gan tam, kāda objektīvi konstatējama tendence ir šādam pasākumam.

Izvērtējot pieteicējas pārkāpuma būtību atbilstoši konkurences tiesībās noteiktajiem kritērijiem, Lēmumā ir noteikts, ka pārkāpums ir objektīvi vērst uz konkurences ierobežošanu. Tālākpārdošanas cenu noteikšana neatkarīgiem tirgus dalībniekiem ierobežo konkurences veidošanos starp pieteicējas partneriem, kuriem, nepastāvot attiecīgajiem līgumiem, būtu iespēja piemērot zemākas cenas. Pieteicējas subjektīvajai attieksmei, nosakot tālākpārdošanas cenu ierobežojumus, var būt tikai apstiprinoša nozīme pārkāpuma kvalifikācijai par „ierobežojumu pēc mērķa”, jo nepastāv šaubas par vienošanās konkurenci ierobežojošo raksturu. Turklāt pieteicēja šādu mērķi apstiprināja 2011.gada 30.maija sarunu protokolā, norādot, ka attiecīgie nosacījumi ir iekļauti „lai nebūtu dempings” un „veikaliem būtu izdevīgi strādāt”, ko tā, ierobežojot cenu konkurenci, ir vēlējusies panākt.

Nav pamatoti pieteicējas apsvērumi, kas saistīti ar vienošanās nosacījumu deklaratīvo raksturu, jo attiecīgo vienošanos konteksts un nosacījumu teksts par to neliecina. Pušu savstarpēja vienošanās pēc būtības satur noteikumus, pēc kuriem vienošanās dalībniekiem jāvadās. Lai noteiktu, ka atsevišķi nosacījumi ir deklaratīvi, būtu jākonstatē, ka nosacījumi, objektīvi vērtējot to saturu un kontekstu, kādā tie ietverti, viennozīmīgi (bez šaubām) nav paredzēti kā daļa no pušu vienošanās.

Nepamatoti ir pieteicējas apsvērumi, ka nevis sadarbības līgumi, bet preču pavadzīmes ir uzskatāmas par līgumiem. Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktais aizliegums nav attiecināms tikai uz vienošanām, kuras ir juridiski saistošas. Pieteicējas sadarbības līgumi nosaka pušu sadarbību, kuras ietvaros tiek piegādātas preces un sastādītas preču pavadzīmes.

[3.7] Nav pamatots pieteicējas viedoklis, ka pieteicējas sadarbības partneri nav ievērojuši aizliegto vienošanos un pieteicēja nav uzraudzījusi to izpildi. Šie argumenti neattiecas uz pārkāpuma sastāva pazīmēm un ir ņemti vērā, nosakot soda apmēru.

Vērtējot, vai vienošanās ir aizliegta saskaņā ar Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktu, jākonstatē tirgus dalībnieka rīcībā pārkāpuma sastāva pazīmes, proti, vai pastāv vienošanās par cenu noteikšanu, kuras mērķis vai sekas ir konkurences ierobežošana. ņemot vērā, ka tirgus dalībnieka brīvības ierobežojums noteikt cenu patstāvīgi mazina šī tirgus dalībnieka konkurētspēju tirgū, ir jāvērtē, vai šis iznākums izriet no vienošanās mērķa vai sekām.

Lēmumā Padome kvalificēja tālākpārdošanas cenu noteikšanu kā konkurences ierobežojumu pēc mērķa, kurš nav nepieciešams un samērīgs ar tā iespējamo pamatojumu jeb labumu, ko no tā var gūt konkurence konkrētajā tirgū. Šajā gadījumā Padomei nav nepieciešams vērtēt, vai attiecīgā vienošanās faktiski vai potenciāli varēja ierobežot konkurenci. Tāpēc Lēmumā norādīts, ka attiecīgas vienošanas sekas ir vērtētas tikai nolūkā detalizētāk izvērtēt lietas apstākļus. Šādu vērtējumu Padome iekļāva vienīgi labas

pārvaldības nolūkā, kas varētu ietekmēt naudas soda aprēķinu, ņemot vērā aizliegto darbību sekas.

[3.8] Lēmumā konstatēto vienošanos mērķis, objektīvi vērtējot, ir vērsts uz pieteicējas un tās sadarbības partneru savstarpējās konkurences ierobežošanu. Ietvertie ierobežojumi pārsniedz pieļaujamo tirgus dalībnieku savstarpējās sadarbības formu, kas tiktu atbrīvota no Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas aizlieguma saskaņā ar Noteikumiem Nr.797 vai Konkurences likuma 11.panta otro daļu. Pieteicēja nav apstrīdējusi, ka tās līgumos ietvertie nosacījumi ietver tālākpārdošanas cenu noteikšanu, un nav norādījusi iespējamo pamatu atbrīvošanai no aizlieguma.

[4] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāve uzturēja pieteikumu. Atbildētāja pārstāvis pieteikumu neatzina.

Motīvu daļa

[5] Izvērtējusi lietas materiālus un noklausījusies administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus, Administratīvā apgabaltiesa secina, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

[6] Lietā konstatēts, ka pieteicējas un tās sadarbības partneru noslēgtajos tipveida preču piegādes līgumos tika iekļauti noteikumi, saskaņā ar kuriem pieteicējas sadarbības partneriem (vairumtirgotājiem un mazumtirgotājiem) bija pienākums ievērot līgumos noteikto minimālo cenu līmeni. Līgumos tika noteikts, kāda ir pieteicējas pārdoto preču minimālā tālākpārdošanas cena vairumtirdzniecības gadījumā un kāda ir pieteicējas pārdoto preču minimālā tālākpārdošanas cena mazumtirdzniecības gadījumā.

Padome par konkrēto ģeogrāfisko tirgu šajā lietā noteica Latvijas teritoriju, ņemot vērā to, ka neproduktīvo mājdzīvnieku barība galvenokārt tiek ražota ārpus Latvijas un Latvijā tiek realizēta vairumtirdzniecībā, bet atstāja atklātas konkrēto ģeogrāfisko tirgu un konkrētās preces tirgus definīcijas. Apgabaltiesa atzīst, ka konkrētais ģeogrāfiskais tirgus lietā noteikts pareizi un pareizi arī secināts, ka nav nepieciešams noteikt konkrēto ģeogrāfisko tirgu un konkrētās preces tirgus definīcijas, jo pārkāpums ir vērsts uz visa veida neproduktīvo mājdzīvnieku barību. Padome pamatoti secināja, ka pārkāpums notika neproduktīvo mājdzīvnieku barības vairumtirdzniecības tirgū Latvijas teritorijā, bet pārkāpuma ietekme izpaudās neproduktīvo mājdzīvnieku barības mazumtirdzniecības lokālajos tirgos, jo vienošanās tālāk ietekmēja šo preču „plaukta” cenas mazumtirdzniecībā. Pret Padomes secinājumiem attiecībā uz tirgu noteikšanu nav iebildusi arī pieteicēja.

[7] Pieteicēja norāda, ka Padome nepareizi izvērtēja līgumu būtību un neņēma vērā pieteicējas un tās darījumu partneru lomu pārkāpumā, pieteicēja arī ir izteikusi iebildumus pret Padomes konstatēto aizliegto vienošanos skaitu un pārkāpuma ilgumu.

Izvērtējot šos argumentus, apgabaltiesa atzīst par pamatotu Padomes secināto, ka līgumu noteikumi par minimālās tālākpārdošanas cenas noteikšanu ir vērtējami kā noteikumi, kuru mērķis ir ierobežot konkurenci, jo tie ierobežo pieteicējas darījumu partneru brīvību patstāvīgi noteikt mazumtirdzniecības cenas. Šo līgumu būtība ir, nosakot zemāko tālākpārdošanas cenas robežu, ierobežot konkurenci. Tātad šo līgumu mērķis ir ierobežot konkurenci.

Lai detalizētāk noskaidrotu lietas apstākļus, Padome aptaujāja 11 no pieteicējas norādītajiem sarunu partneriem. To, ka līgumu noteikumi tika pildīti, apstiprināja SIA „Komeks” un SIA „Lurdeka”, pārējās aptaujātās sabiedrības nav apliecinājušas konkrēto līgumu punktu izpildi un norādīja, ka Optimums konkrēto līgumu punktu izpildi nekontrolēja. Tajā pašā laikā, analizējot piemērotos uzcenojumus mazumtirdzniecībā, Padome secināja, ka SIA „Komeks”, SIA „Guno M”, SIA „Lurdeka”, SIA „Alfa Vet”, SIA „ELLIV” uzcenojums ir pārsniedzis ar Optimums noslēgtajos līgumos noteikto minimālo uzcenojumu. Tātad faktiski minētās sabiedrības līgumos noteiktās minimālās cenas ir ievērojušas. Savukārt SIA „AAZOO”, SIA „Anima Pets”, SIA „Lisan Group” un SIA „Tirdzniecības nams „Kauguri”” norādīja, ka attiecīgo līgumu punktu noteikumus neievēroja, taču pierādījumus par to piemērotajiem uzcenojumiem mazumtirdzniecībā Padomei neiesniedz, līdz ar to Padomei nebija iespējams izdarīt secinājumus par ar šīm sabiedrībām noslēgtajos līgumos noteikto minimālo cenu ievērošanu.

Kaut arī lietā nav konstatēts, ka līgumslēdzēju pušu starpā būtu veikta uzraudzība par noteiktu līgumu punktu izpildi un līgumos nebija paredzētas sankcijas par līgumu nepildīšanu, apgabaltiesas ieskatā līgumi tika slēgti ar nodomu ierobežot konkurenci. Uz to norāda pats ierobežojošo līgumu noteikumu teksts. Turklāt 2011.gada 30.maija sarunas protokolā pieteicējas pārstāvis ir norādījis, ka cenas ierobežojumi noteikti, lai nebūtu dempings vairumtirgotāju starpā, un, lai nebūtu zemāka cena, jo tas ir aprēķināts, lai veikalam būtu izdevīgi strādāt (*lietas 1.pielikuma 11.lapa*). Minētais apstiprina līgumu pret konkurenci vērsto mērķi, kas atspoguļo pieteicējas kā līgumslēdzējas puses gribu. Ja reiz līgumā tiek ietverts noteikums par minimālo tālākpārdošanas cenu, nav pamata atzīt, ka minētajiem noteikumiem būtu tikai deklaratīvs raksturs un līgumslēdzējām pusēm nebūtu nodoma kontrolēt preces tālākpārdošanas cenu. Līdz ar to Padomei nebija nepieciešams pārbaudīt un vērtēt visu līgumu izpildi, pārbaudīt preču pavadzīmes – rēķinus un sīkāk vērtēt šo līgumu faktiski radītās sekas konkurencei, jo šāda satura līgumu noslēgšana pati par sevi pierāda līgumslēdzēju mērķi ierobežot konkurenci.

Pieteicējas noslēgtie līgumi ierobežoja pieteicējas darījumu partneru tiesības brīvi un patstāvīgi noteikt zemāku preču tālākpārdošanas cenu, nekā noteikts līgumos. Nepastāvot šādiem līgumu noteikumiem, pieteicējas darījumu partneri brīvi varētu noteikt zemākas cenas, nekā tas bija noteikts līgumos. Līdz ar to Padome pamatoti secināja, ka pieteicēja ir izdarījusi Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punktā paredzēto pārkāpumu.

[8] Apgabaltiesa uzskata par nepamatotu pieteicējas apgalvojumu, ka lietā nav konstatēts, ka visos ar sadarbības partneriem noslēgtajos līgumos būtu iekļauti ierobežojošie noteikumi. Pati pieteicēja 2011.gada 30.maija tikšanās laikā Padomei paskaidroja (*lietas 1.pielikuma 10 – 11.lapa*), ka pieteicējai kopā ir noslēgti „682 līgumi ar klientiem, bet puse no tiem vai apmēram 400 no tiem ir, kas darbojas”. Tālāk paskaidrots, ka pieteicējai ir standarta līgumi un tie visi ir vienādi – visos līgumos ir punkts par uzcenojuma ierobežojuma procentiem, kā arī punkts par brīdināšanu par cenu maiņu (punkts 2.2.10). Pēc tam pieteicēja Padomei iesniedza klientu sarakstu ar 682 klientiem (*lietas 1.pielikuma 51.-63.lapa*). Tātad pati pieteicēja lietas izskatīšanas laikā Padomei norādīja uz kopīgo noslēgto līgumu skaitu un uz to, cik līgumi uz paskaidrojumu sniegšanas brīdi ir aktuāli. Šādos apstākļos Padomei nebija pienākuma pārbaudīt visus šos līgumus, jo lietā nebija strīda par to saturu. Ja pieteicēja vēlāk konstatēja, ka līgumu skaits, kuros ietverti tālākpārdošanas cenu ierobežojošie noteikumi, ir mazāks, pieteicējai par to bija jāiesniedz attiecīgi pierādījumi, taču pieteicēja to nav izdarījusi.

Apgabaltiesa atzīst par pamatotu Padomes paskaidroto, ka, konstatējot Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas pārkāpumus, nav izšķiroša nozīme konstatēt precīzu vienošanos skaitu situācijā, kad pierādījumi apliecina vienošanos vispārējo praksi. Padomei bija pamats paļauties uz pieteicējas paskaidrojumiem, kuros tika apstiprināta šāda prakse. Tā kā pieteicēja nav apšaubījusi vai norādījusi, ka standartizētas vienošanās sastādītu nebūtisku tās komercdarbības daļu, nepastāvot šaubām par pieteicējas rīcību, Padomei un arī tiesai nav pienākuma pārbaudīt pieteicējas paskaidrojumus par noslēgto vienošanos skaitu. Līdz ar to tiesa atzīst par pamatotiem Padomes secinājumus par noslēgto līgumu skaitu, kas atbilst pieteicējas sākotnēji sniegtajiem paskaidrojumiem. Turklāt, pat ja atzītu par pamatotu pieteicējas paskaidrojumu, ka uz lietas izskatīšanas brīdi Padomē aktuāli bija tikai aptuveni 200 līgumi, šis apstāklis Lēmumu pēc būtības neietekmētu, jo arī 200 spēkā esoši un aktuāli līgumi norāda, ka pārkāpums ir noticis.

[9] Pieteicējas ieskatā ir jāvērtē abu līgumslēdzēju pušu griba un rīcība, noslēdzot līgumu. Pieteicēja uzskata, ka Padome nepamatoti nav vērtējusi pieteicējas darījumu partneru lomu līgumu noslēgšanā.

Apgabaltiesa norāda, ka izskatāmajā lietā tiek vērtēta nevis pieteicējas darījumu partneru, bet tieši pieteicējas izdarītais pārkāpums. Pieteicēja 2011.gada 30.maija paskaidrojumā norādīja, ka pieteicēja slēdz standarta līgumus un visi tie ir vienādi, bet 2012.gada 12.janvāra paskaidrojumā (*lietas 1.pielikuma 91.lapa*) norādīja, ka līguma punkti tika ņemti no kāda tipveida līguma un pārkopēti. Turklāt no vairākām lietas 1.pielikumā esošajām līgumu kopijām redzams, ka daudzos gadījumos (*sk. 1.pielikuma 3.-4.lapa, 19-23.lapu*) līgumu saturs un vizuālais noformējums ir ļoti līdzīgs. Ņemot vērā minēto, apgabaltiesas ieskatā Padomei nebija pienākuma sīkāk pārbaudīt un izvērtēt katra līguma noslēgšanas apstākļus un pieteicējas darījumu partneru lomu līgumu noslēgšanā.

[10] Izvērtējot pieteicējai noteiktā soda apmēru, apgabaltiesa atzīst, ka sods noteikts atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Padome pamatoti sodu noteica, ņemot vērā pieteicējas 2010.gada neto apgrozījumu, jo 2011.gada neto apgrozījuma dati publiski nebija pieejami. Pārkāpums pamatoti tika kvalificēts kā smags, jo bija noslēgtas vertikālas vienošanās, kuru mērķis bija ierobežot pircēju iespēju noteikt tālākpārdošanas cenu.

Ņemot vērā pieteicējas kā iniciatoras lomu līgumu slēgšanā, noslēgto līgumu skaitu un pierādījumus, ka vismaz divi tirgus dalībnieki līgumā noteikto cenas ierobežojumu ir ievērojuši, bet no pieteicējas puses nav konstatēta ierobežojošo punktu izpildes kontrole un sodīšana, tiesas ieskatā naudas sods pamatoti noteikts 1 procenta apmērā no pieteicējas apgrozījuma. Ņemot vērā pārkāpuma ilgumu, naudas sods pamatoti palielināts par 1 procentu, ko apgabaltiesa atzīst par samērīgu palielinājumu, jo pārkāpums ildzis 11 gadu.

Attiecībā uz pārkāpuma ilgumu Padome secināja, ka pirmais līgums ar ierobežojošiem noteikumiem tika noslēgts 2000.gada 28.jūnijā ar SIA „APOINTS”, bet pēdējais līgums ar ierobežojošiem noteikumiem tika noslēgts 2011.gada 24.novembrī ar SIA „DBA Mealberry”. Ņemot vērā minēto, Padome pamatoti secināja, ka pārkāpums ir sācies 2000.gadā un ilga 11 gadus. Padomei nebija pienākuma pārbaudīt, vai kādā brīdī nav bijusi spēkā neviena vienošanās, ja pieteicēja uz to nav norādījusi.

Saskaņā ar noteikumu Nr.796 23.1.1. punktu Padome var naudas sodu samazināt tikai tad, ja pārkāpums pārtraukts, tiklīdz tirgus dalībnieks saņēmis no Padomes informāciju par iespējamo pārkāpumu. Tā kā lietā nav pierādījumu par to, ka pieteicēja līdz Lēmuma pieņemšanai būtu Padomei sniegusi informāciju par to, ka pārkāpums ir pārtraukts (pieteicēja tikai informēja Padomi, ka notiek intensīva konkurenci ierobežojošo noteikumu izslēgšana no līgumiem, sk. 2012.gada 12.janvāra sarunas protokolu), Padome pamatoti secināja, ka pieteicējai noteiktais naudas sods nav samazināms.

Tādējādi kopējais naudas sods pamatoti tika noteikts 2 procentu apmērā no apgrozījuma, kas sastāda Ls 31 403. Apgabaltiesas ieskatā vēl mazāka soda noteikšana nebūtu samērīga ar konstatēto pārkāpumu, proti, ilgstoši spēkā bijušiem ļoti daudziem konkurenci ierobežojošiem līgumiem.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprida:

noraidīt SIA „Optimums” pieteikumu par Konkurences padomes 2012.gada 8.jūnija lēmuma Nr.E02-45 (protokolsNr.28, 3.§) atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja

(paraksts)

I.Amona

Tiesneši

(paraksts)

S.Liniņa

(paraksts)

V.Poķis

NORAKSTS PAREIZS

Administratīvās apgabaltiesas tiesnesis

V.Poķis

Rīgā 2013.gada 7.oktobrī